STATISTIČKA ANALIZA KRETANJA ZAPOSLENOSTI I NEZAPOSLENOSTI U RH OD 2000.-2015.

Mišerda, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:686276

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

STATISTIČKA ANALIZA KRETANJA ZAPOSLENOSTI I NEZAPOSLENOSTI U RH OD 2000.-2015.

Mentor:

Prof. dr. sc. Snježana Pivac

Studentica:

Ana Mišerda

1121820

Split, kolovoz 2016

SADRŽAJ :

1. UVOD: 3
2. STATISTIČKA ANALIZA 4
2.1. Pojam i zadaća statistike 4
2.2 Faze statističkog istraživanja 4
2.2.1. Organizirano prikupljanje statističkih podataka 5
2.2.2. Uređivanje i prikazivanje podataka 6
2.3. Pokazatelji dinamike 7
3. ZAPOSLENOST I NEZAPOSLENOST 9
3.1 Zaposlenost 9
3.2 Nezaposlenost 15
3.2.1 Mjerenje nezaposlenosti 15
3.2.2 Osnovni oblici nezaposlenosti 18
3.2.3 Utjecaj nezaposlenosti 20
4. ANALIZA ZAPOSLENOSTI I NEZAPOSLENOSTI U RH 21
4.1 Analiza nezaposlenosti 21
4.2 Analiza zaposlenosti 29
4.2.1 Usporedba zaposlenosti sa zemljama EU 34
5. ZAKLJUČAK 36
LITERATURA 38
POPIS GRAFIKONA 39
POPIS SLIKA 39
POPIS TABLICA 39
SAŽETAK 41
SUMMARY 41

1. UVOD:

Tema ovog završnog rada je statistička analiza kretanja zaposlenosti i nezaposlenosti u RH od 2000.-2015. godine. U istraživanju će se koristiti razlčita znanstvena i stručna literatura te podaci objavljeni na internetskim stranicama.

Cilj istraživanja je prikazati kretanja zaposlenosti i nezaposlenosti s obzirom na različite varijable (dob, spol, razina obrazovanja, županije, vrsta zanimanja), te na temelju dobivenih podataka dobiti relevantne zaključke.

Rad započinje sa statističkom analizom u kojoj su pojašnjene metode koje su se koristile u istraživanju teme ovog završnog rada. Statistička analiza objašnjava princip samog istraživanja teme rada te u konačnici prikazivanja dobivenih rezultata (grafikonima i tablicama). Rad se sastoji od dva dijela- teorijskog i praktičnog. Teorijski dio se odnosi na pojašnjavanje općih pojmova koji se tiču konkretno zaposlenosti i nezaposlenosti. Podijeljen je u dva dijela, s time da se prvi dio odnosi na pojam zaposlenosti i pitanja koja se vežu na zaposlenost. Drugi dio se odnosi na nezaposlenost i popratna pitanja u svezi s tim pojmom.

Praktični dio prikazuje analizu zaposlenosti i nezaposlenosti u Hrvatskoj. Prikupljeni podatci su obrađeni te su na temelju provedene analize dani relevantni zaključci i komentari, dok su rezultati prikazani tablicama i grafikonima.
U zaključku je naglašen značaj i razlog zbog kojeg je izabrana i obrađena upravo ova tema, te se navode rezultati dobiveni provedenim istraživanjem.

2. STATISTIČKA ANALIZA[1]

2.1. Pojam i zadaća statistike

Statistika je posebna znanstvena disciplina koja se organizirano bavi prikupljanjem, selekcijom, prezentacijom i analizom informacija ili podataka te izvođenjem zaključaka na temelju tih podataka.

Statistika danas ima veliku važnost za nosioce ekonomske politike, upotrebljava se u svakodnevnom poslovanju u poduzećima, te u raznim znanstvenim i stručnim djelatnostima. Statistika je znanstvena disciplina te se kao takva može podijeliti na deskriptivnu i inferencijalnu statistiku.[2]

Statističke metode i tehnike primjenjuju se u širokom području ekonomije (kako u području poslovne ekonomije, tako i u području bavljenja makroekonomskim sustavima na različitim razinama – regionalnoj, nacionalnoj, međunarodnoj), u raznim segmentima i na različitim razinama obrazovanja, u zdravstvu, kulturi, sportu, politici i drugim područjima.

Deskriptivna statistika se temelji na potpunom obuhvatu statističkog skupa, te primjenom odgovarajućih tehnika sirovu statističku građu svodi na lakše razumljivu formu. Inferencijalna statistika temelji se na parcijalnom obuhvatu statističkog skupa ili populacije.

2.2 Faze statističkog istraživanja

Statističko istraživanje obuhvaća :

- Organizirano prikupljanje statističkih podataka
- Sređivanje, odnosno grupiranje statističkih podataka
- Tabelarno i grafičko prikazivanje statističkih podataka

[1] Prema : Rozga, A. (2009) : Statistika za ekonomiste, Ekonomski fakultet Split, str. 1.-20.

[2] Definicija statistike, EFZG
http://web.efzg.hr/dok/sta/vbahovec/statistika%20za%20poduzetnike/1_PREDAVANJE.pdf

- Statističku analizu i interpretaciju provedene analize.

2.2.1. Organizirano prikupljanje statističkih podataka

Prikupljanje statističkih podataka predstavlja prvu fazu, koja ima zadatak upoznati obilježja pojedinačnih elemenata prethodno precizno definiranog statističkog skupa.
U ovisnosti o vremenu nužnom za prikupljanje podataka možemo razlikovati dva temeljna pristupa:

- pristup koji se bavi snimanjem stanja pojave u točno određenom trenutku,
- pristup koji se bavi promatranjem i registriranjem – evidentiranjem promjena pojave u kraćem ili duljem vremenskom razdoblju.

U ovisnosti o karakteru izvora razlikujemo :

- primarne statističke podatke
- sekundarne statističke podatke.

Primarni podaci prikupljaju se u skladu s unaprijed definiranim ciljevima statističkog istraživanja i to neposrednim promatranjem svojstava jedinica statističkog skupa.
Troškovi i organizacija prikupljanja podataka u pravilu su veoma visoki. Provođenje promatranja kao i dobivanje prvih informacija vremenski je relativno dugotrajno.
Sekundarni podaci su oni koji se pribavljaju iz već postojećih baza podataka različitih državnih ustanova npr. u Hrvatskoj su to: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka, Hrvatska gospodarska komora i slične institucije.

Jedan od najčešće korištenih sekundarnih izvora podataka o gospodarskom i društvenom životu, te o demografskom razvitku i stanju okoliša u Republici Hrvatskoj je upravo Statistički ljetopis u izdanju Državnog zavoda za statistiku. Podaci iz Statističkog ljetopisa su korišteni u više navrata u ovom završnom radu.

Pojedinačne metode statističkog promatranja su:

- mjerenje
- brojenje
- ocjenjivanje
- evidentiranje

- anketiranje ili intervjuiranje.

2.2.2. Uređivanje i prikazivanje podataka

Prikupljeni statistički podaci u svom izvornom obliku često nisu pregledni, pa ih je potrebno na odgovarajući način učiniti preglednima, odnosno grupirati. Ako se urede prikupljeni statistički podaci prema nekom obilježju ili karakteristici, dobiva se statistički niz. Podaci se uređuju poštujući dva važna načela :

- Načelo isključivosti- podrazumijeva da svaki element statističkog skupa istovremeno moţe pripadati samo jednoj grupi, tj. podskupu
- Načelo iscrpnosti- podrazumijeva da postupkom grupiranja trebaju biti obuhvaćeni svi elementi statističkog skupa

Ako se podaci grupiraju prema modalitetima samo jednog obilježja, tada se radi o jednodimenzionalnom grupiranju. Ako se statistički podaci grupiraju prema modalitetima dvaju ili više obilježja, radi se o dvodimenzionalnom ili višedimenzionalnom grupiranju.

Da bi se izračunati podaci prikazali po nekom redoslijedu i logici koristimo **tabeliranje.**
Kakav će oblik imati statistička tablica ovisi o prikupljenim statističkim podacima. Ovisi o tome je li jedan ili više statističkih skupova promatrano prema jednom ili više obilježja. S obzirom na to razlikuju se :

- jednostavne tablice- ako se prikazuje jedan statistički niz, nastao grupiranjem jednog statističkog skupa prema jednom obilježju
- složene tablice- ako se prikazuju dva ili više statističkih nizova.

U ovom završnom radu su uglavnom korištene složene tablice. Svaka statistička tabela nastaje ukrašavanjem vodoravnih i okomitih crta. U predstupcu se navodi naziv obilježja i njegovi modaliteti, a u zaglavlju je opis sadržaja stupca. Ako tablica ima više stupaca u zaglavlje se, pored općeg tumača stupca, uvodi i posebna oznaka stupca. Zbirni ili marginalni redak služi za unošenje zbroja brojeva (frekvencija) danih u stupcima tablice. Zbirni ili marginalni stupac služi za unošenje zbroja brojeva (frekvencija) u redcima tablice. Iznad tablice je naslov koji mora biti kratak i jasan u definiranju, a ispod je izvor podataka. Statističkom tabelom povećava se preglednost grupiranih podataka.

Kada se dobiveni izračuni ili pak podaci iz tablica žele vizualizirati radi bolje preglednosti, koriste se **grafički prikazi.**

Grafikonima se na jednostavan i pregledan način uz pomoć različitih geometrijskih likova prikazuju osnovne karakteristike statističkih nizova. Oznake na grafikonu moraju biti takve da onaj tko čita sliku može jasno raspoznati koji su elementi i koja je pojava prikazana. Stoga grafikon mora imati:

- naslov
- jedinice mjere promatranog obilježja
- oznake modaliteta obilježja
- izvor podataka
- kazalo ili tumač znakova.

Razlikujemo tri oblika grafičkog prikazivanja:

- površinski grafikoni
- linijski grafikoni
- kartogrami.

2.3. Pokazatelji dinamike

Tema ovog završnog rada je analiza kretanja zaposlenosti i nezaposlenosti pa u radu koriste različiti pokazatelji promjena. Promjene dinamike vremenskog niza mogu biti apsolutne i relativne.

Indeksi spadaju u relativne pokazatelje dinamike. Indeksima se uspoređuje stanje jedne pojave ili skupine pojava u različitim vremenskim intervalima ili momentima ili na različitim mjestima.

- Individualni indeksi- njima se mjeri dinamika svake pojave pojedinačno
- Skupni indeksi- služe za mjerenje dinamike skupine pojava koje obično imaju neku zajedničku karakteristiku koja ih povezuje

Verižni indeksi– pokazuju relativne promjene pojave u tekućem zazdoblju u odnosu na prethodno razdoblje. Verižni indeksi uvijek su pozitivni brojevi, a mogu biti jednaki 100, veći od 100 ili pak manji od 100, ovisno o veličini uzastopnih frekvencija. Verižni indeks (Vt)

pokazuje koliko jedinica pojave u vremenu (t) dolazi na svakih 100 jedinica pojave u vremenu (t-1).

Stopa promjene u uzastopnim vremenskim razdobljima može se dobiti tako da se od verižnog indeksa oduzme 100.

Bazni indeksi- pokazuju relativne promjene u tekućem razdoblju u odnosu na odabrano bazno razdoblje. Indeksi na stalnoj bazi su uvijek pozitivni brojevi. Oni su jednaki sto, veći ili manji od sto, ovisno o frekvencijama promatranog i baznog razdoblja. Prvi korak u konstrukciji tih indeksa sastoji se u izboru baznog razdoblja. Nakon toga se izračunavaju posebno indeksi ispod i iznad baze.

Stopa promjene u uzastopnim vremenskim razdobljima može se dobiti tako da se od baznog indeksa oduzme 100.

3. ZAPOSLENOST I NEZAPOSLENOST

3.1 Zaposlenost

U današnje vrijeme je velika pozornost usmjerena na proučavanje zaposlenosti i nezaposlenosti neke zemlje. Važno je dobiti precizne rezultate kako bi se prikazala što realnija slika nekog gospodarstva. Istraživanja se provode na temelju prikladnih izvora podataka.

U većini zemalja, pa tako i u Hrvatskoj, obično postoje dva izvora podataka o kretanju zaposlenosti i nezaposlenosti:

- Administrativni izvori- odnosno podaci o evidentiranim nezaposlenima koji su prijavljeni Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (HZZ).
- Drugi su pokazatelji oni iz ankete radne snage (ARS), koju od 1996. godine provodi Državni zavod za statistiku, a čija je metodologija usklađena s pravilima i uputama Međunarodne organizacije rada (MOR) te Europskog ureda za statistiku (Eurostata), čime se osigurava metodološka usporedivost s istraživanjima u zemljama EU. [3]

Razlika je u tome što se prema pravilima MOR-a nezaposlenom može smatrati osoba između 15. i 74. godine života koja je bez posla, ali je u proteklih mjesec dana aktivno tražila posao i sposobna je početi raditi tijekom sljedeća dva tjedna. Osoba koja nije aktivno tražila posao jer, na primjer, uči za ispit, a prijavljena je HZZ-u, nezaposlena je prema administrativnom izvoru, ali nije nezaposlena prema MOR-u.

Prije svega, nužno je definirati pojedine pojmove koji su ključni za iscrpnu obradu teme ovog završnog rada.

Radno sposobno stanovništvo čine osobe starije od određene dobne granice (u RH to je 15 godina).[4]

Zaposleni su osobe koje su u referentnom tjednu obavljale bilo kakav posao za novac ili plaćanje u naturi. To su svi zaposlenici, samozaposlene osobe i članovi obitelji koji pomažu u poslovnom subjektu u vlasništvu člana obitelji (trgovačko društvo, poduzeće, obrt, slobodno

[3] Prema : Čavrak, V. (2011): Gospodarstvo hrvatske, Politička kultura, Zagreb, str. 139
[4] Čavrak, V. (2011): Gospodarstvo hrvatske, Politička kultura, Zagreb, str. 127

zanimanje, poljoprivredno gospodarstvo) ili nekom drugom obliku obiteljske privređivačke djelatnosti i osobe koje su radile za naknadu po ugovoru, za neposredno plaćanje u novcu ili naturi. Anketom se, dakle, obuhvaćaju sve osobe koje su u referentnom tjednu radile bez obzira na njihov formalni status i bez obzira na način plaćanja za obavljeni rad. Stoga zaposleni u Anketi o radnoj snazi može biti umirovljenik, student, kućanica[5].

Preciznije rečeno, zaposleni su sve osobe koje su zasnovale radni odnos s poslodavcem, na određeno ili neodređeno vrijeme, neovisno o duljini radnog vremena i vlasništvu pravne osobe. U zaposlene uključujemo:

- pripravnike (vježbenike)
- osobe na porodnom dopustu, bolovanju
- osobe koje su iz bilo kojeg razloga odsutne s posla do prekida radnog odnosa.
- osobe koje rade u vlastitom trgovačkom društvu, poduzeću, obrtu ili slobodnoj profesiji.[6]

U zaposlene pripadaju i svi zaposlenici ili samozaposlene osobe koje su u referentnom tjednu bile trenutačno odsutne s posla, a koje će se vratiti na rad kod istog poslodavca ili na istu aktivnost nakon što prestane razlog za odsutnost.

Zaposlenici su osobe koje rade za poslodavca u državnom ili privatnom sektoru i za svoj rad primaju naknadu u novcu ili naturi. Samozaposleni su poslodavci koji upravljaju poslovnim subjektom i zapošljavaju jednog ili više zaposlenika, kao i osobe koje rade za vlastiti račun i ne upošljavaju zaposlenike. Pomažući članovi su osobe koje nisu zaposlenici ili samozaposleni, a rade u poslovnom subjektu koji je u vlasništvu člana obitelji i za svoj rad ne primaju naknadu.[7]

Trenutno aktivno stanovništvo ili radna snaga jesu zaposlene i nezaposlene osobe razvrstane prema ekonomskoj aktivnosti u referentnom tjednu.[8]

Nužno je istaknuti **međunarodni standard** za definiranje same zaposlenosti. Stanovništvo radne dobi predstavlja dio ukupnog stanovništva, ovisno o tradiciji i konvencijama u određenom društvu. Uobičajeno su isključena djeca do dobi završetka obaveznog školovanja.

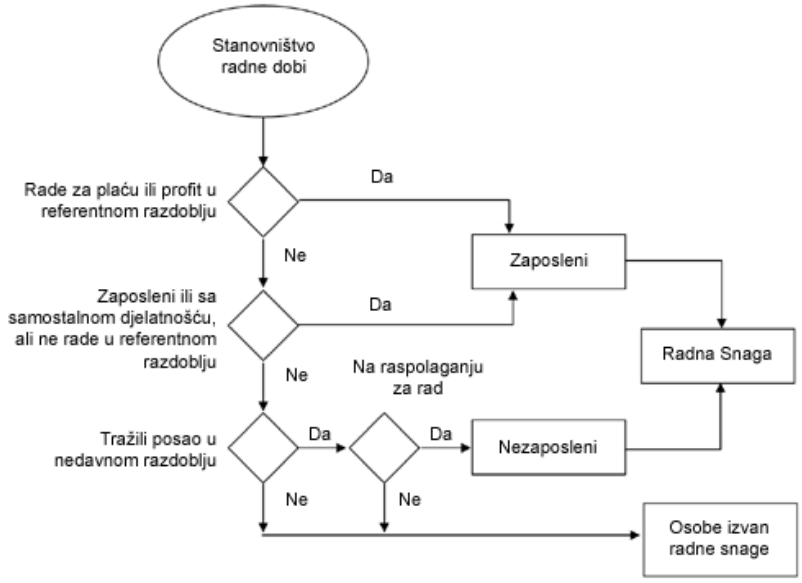
[5] Prema : Čavrak, V. (2011): Gospodarstvo hrvatske, Politička kultura, Zagreb, 127.-128.
[6] Statistički ljetopis 2015. http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2015/sljh2015.pdf

[7] Prema : Statistički ljetopis 2015. http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2015/sljh2015.pdf
[8] Statistički ljetopis 2015. http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2015/sljh2015.pdf

Također se mogu isključiti i osobe starije od određene granice. Od osoba koje su u radnoj dobi , moraju se oduzeti osobe koje nisu sposobne za uključivanje na tržište rada da bi se dobio skup radno sposobnog stanovništva.[9] Međutim, postoji i dio stanovništva koje se ne želi uključiti na tržište rada pa takvo stanovništvo nije dio potencijala radnog društva.

Preostale osobe predstavljaju samo potencijalne resurse, dok stvarnu ponudu rada čine one osobe koje su se aktivno uključile na tržište rada.

Ako ekonomski aktivno stanovništvo promatramo na dugi rok (dulji od godine dana) tada ga nazivamo uobičajeno aktivno stanovništvo, dok promatrano u kratkom roku predstavlja trenutno (sadašnje) aktivno stanovništvo tj. radnu snagu

Slika 1: Osnovna podjela stanovništva radne dobi prema kriterijima međunarodne definicije

Izvor: Psihološki aspekt nezaposlenosti (2002) zbornik radova 7 ljetne psihologijske škole, Silba http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/1.1.html

Slika 1 jasno prikazuje da stanovništvo radne dobi možemo svrstati u radnu snagu i osobe izvan radne snage. Koji od ta dva statusa će osoba zavrijediti ovisi o nekim popratnim faktorima. U slučaju da osoba trenutno ne radi i nije tražila nikakav posao u nedavnom razdoblju tada će se ta osoba smatrati osobom izvan radne snage. Također, ako osoba nije zaposlena ali traži posao, međutim trenutno nije na raspolaganju za rad ona će isto poprimiti status osobe izvan radne snage. Iz slike možemo izčitati da radnu snagu čine oni koji rade za

[9] Mrnjavac, Ž. (1996): Mjerenje nezaposlenosti, Ekonomski fakultet Split, str.32.

plaću ili profit u referentnom razdoblju te osobe zaposlene samostalnom djelatnošću ili koji ne rade u referentnom razdoblju. Također, radnu snagu čine osobe koje trenutno nemaju posao, ali ga traže i na raspolaganju su za rad. Obeshrabreni radnici - osobe koje žele posao, raspoložive su za rad, ali ne rade i ne traže posao jer misle da ga ne mogu naći. Oni čine neiskorišteni radni resurs, ali po definiciji ne ulaze u kategoriju nezaposlenih. Zato se taj dio ljudskih potencijala često naziva i **"skrivena nezaposlenost".**

Slika 2: Podjela stanovništva prema mogućnosti uključivanja na tržište rada
Izvor: Psihološki aspekt nezaposlenosti (2002) zbornik radova 7 ljetne psihologijske škole, Silba http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/1.1.html

Potražnja za radom ovisi o potražnji za proizvodom, odnosno uslugom u čijoj je proizvodnji, odnosno pružanju usluge taj rad potreban. Iz toga slijedi da je potražnja za radom izvedena potražnja. Promjene u potražnji za radom direktno utječu na kretanje zaposlenosti.

Stopa aktivnosti je postotni udio aktivnog stanovništva (radne snage) u radno sposobnom stanovništvu. **Stopa zaposlenosti** je postotni udio zaposlenih u radno sposobnom stanovništvu.

Stupanj stručnog obrazovanja podrazumijeva najvišu obrazovnu razinu koju je zaposleni stekao završavanjem odgovarajuće škole, završavanjem tečaja ili polaganjem ispita kojima se dobiva obrazovni stupanj ili provjeravanjem stručnosti u poslovnom subjektu. Za svaki stupanj stručnog obrazovanja osoba posjeduje odgovarajući službeni dokument (diplomu, svjedodžbu, rješenje ili uvjerenje).

Puno radno vrijeme je 42 sata tjedno ako zakonom, kolektivnim ugovorom ili ugovorom o radu nije drugačije određeno. Dok nepotpuno radno vrijeme postoji u slučajevima kada je

opseg poslova takav da ne zahtijeva puno radno vrijeme. Skraćeno radno vrijeme odnosi se na poslove na kojima, uz primjenu mjera zaštite na radu, nije moguće zaštititi zaposlenika od štetnih utjecaja.

Izvršeni sati rada uključuju efektivne sate rada, sate čekanja, zastoja i prekida u radu za koje nisu odgovorni zaposleni.

Neizvršeni sati rada plaćeni u pravnoj osobi uključuju sate godišnjeg odmora, sate odmora za državne blagdane, za stručno obrazovanje, sate bolovanja koje plaća pravna osoba, plaćeni dopust i ostale sate odsutnosti uz naknadu plaće. Neizvršeni sati rada plaćeni izvan pravne osobe uključuju sate bolovanja preko 42 dana, sate za vrijeme porodnog dopusta, sate skraćenog radnog vremena roditelja i sl.

Neplaćeni sati rada uključuju neplaćeni dopust i druge neizvršene sate rada za koje se ne prima naknada plaće.[10]

Vlasnik obrta ili djelatnosti slobodne profesije je osoba koja je vlastitim sredstvima osnovala obrtničku radnju ili slobodnu profesiju u kojoj u svoje ime i za svoj račun sama ili uz pomoć zaposlenika obavlja djelatnost. Zaposlenik u obrtu ili u slobodnoj profesiji je osoba koja ima ugovor o radu s poslodavcem na neodređeno ili određeno vrijeme.

Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ)

Hrvatski zavod za zapošljavanje je javna ustanova čija je djelatnost:

- posredovanje pri zapošljavanju
- profesionalno usmjeravanje
- poticanje samozapošljavanja
- subvencioniranje zapošljavanja
- materijalno osiguranje za vrijeme nezaposlenosti
- obrazovanje za zapošljavanje
- kreiranje specijalnih programa za ugrožene skupine, invalide, mlade i sl.
- kreiranje novih radnih mjesta[11].

[10] Statistički ljetopis 2012.: http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2012/sljh2012.pdf

[11] Prema : Čavrak, V. (2011): Gospodarstvo hrvatske, Politička kultura, Zagreb, str 142.

Posredovanjem pri zapošljavanju obuhvaćene su osobe koje traže posao, te poslodavci kojima su potrebni radnici.

Hrvatski zavod za zapošljavanje od 2003. godine provodi projekte financirane od strane Europske unije u cilju jačanja zapošljavanja ali i zadovoljenja potreba tržišta rada. Pristupanjem Hrvatske Europskoj uniji, otvorile su se mogućnosti za povlačenje sredstava kroz strukturne instrumente te europske strukturne i investicijske fondove. [12]

Osmišljavaju se i provode različiti programi i projekti koji će pospješiti ukupnu zaposlenost stanovništva te samim time smanjiti nezaposlenost. Vodeći računa o specifičnim potrebama svojih korisnika, Hrvatski zavod za zapošljavanje provodi niz mjera aktivne politike zapošljavanja usmjerenih nezaposlenim osobama u nepovoljnom položaju na tržištu rada te poslodavcima kod kojih je potrebno osigurati očuvanje radnih mjesta. Zavod tako provodi intervencije aktivne politike zapošljavanja kojima se potiče zapošljavanje, samozapošljavanje, obrazovanje, stručno osposobljavanje za rad te uključivanje u programe javnih radova specifičnih ciljanih skupina i očuvanje radnih mjesta kod poslodavaca koji su u poteškoćama.

Povećanje zaposlenosti trenutačno je jedan od najvažnijih prioriteta gospodarske politike. Očigledno je da postoji jaka povezanost između siromaštva, obrazovanja, zapošljivosti i dugotrajne nezaposlenosti. Problemima koje nailaze mnogi dugotrajno nezaposleni većinom su višedimenzionalni i često obuhvaćaju nisku razinu obrazovanja i motivacije. Potrebno je potaknuti zapošljavanje dugotrajno nezaposlenih,a odgovarajućim radnim aktivnostima može se poboljšati i socijalna uključenost tih osoba.[13]

Stanovništvo teži ka zaposlenosti jer će na taj način moći sebi priuštiti dobra potrebna za život. Nadnica ili plaća koju će primiti za obavljeni rad će u konačnici rezultirati ispunjavanjem košarice dobara.

Zaposlenost se različito kreće kada je promatramo s obzirom na dob i spol, mjesec u godini, djelatnosti, obrazovanje itd. Detaljno pojašnjenje s popratnim tablicama i grafikonima se nalazi u poglavlju broj 4.

[12] Hrvatski zavod za zapošljavanje http://www.hzz.hr/default.aspx?id=10023

[13]Predrag Bejaković :Zaposlenost i nezaposlenost http://www.ijf.hr/rosen/rosenic/zaposlenost.pdf

3.2 Nezaposlenost

Prema međunarodnoj standardnoj definiciji, nezaposlenost obuhvaća sve osobe starije od dobne granice određene za mjerenje ekonomski aktivnog stanovništva (u RH to je 15 godina) koje su tijekom promatranog razdoblja bile:

- Bez posla
- Trenutno na raspolaganju za posao
- U procesu traženja posla (poduzimale određene korake u cilju pronalaženja zaposlenja)[14].

Stopa nezaposlenosti je količina raspoloživih ljudskih resursa koja nije angažirana u gospodarstvu stavljena u odnos s ukupno raspoloživim resursima-radnom snagom. Drugim riječima, stopa nezaposlenosti je postotni udio nezaposlenih u aktivnom stanovništvu-radnoj snazi.

Da bi se dobila jasna i potpuna slika o tržištu rada neke zemlje, potrebno je redovno mjerenje i praćenje broja nezaposlenih osoba te zemlje.

Podaci o nezaposlenima se mogu dobiti iz :

- Popisa stanovništva
- Evidencije osoba prijavljenih na zavodu za zapošljavanje
- Periodičnog anketiranja uzorka radne snage[15].

3.2.1 Mjerenje nezaposlenosti

Dva su osnovna načina prikupljanja podataka o nezaposlenima. Prvi se odnosi na evidenciju nezaposlenih prijavljenih na zavodu za zapošljavanje, a drugi na periodično anketiranje uzorka radne snage. Uredi i službe zapošljavanja, osnovani u svrhu pomoći nezaposlenima, registriraju osobe koje traže zaposlenje, a poslodavcima daju podatke o raspoloživim radnicima.

[14] Čavrak, V. (2011): Gospodarstvo hrvatske, Politička kultura, Zagreb, str. 136.
[15] Čavrak, V. (2011): Gospodarstvo hrvatske, Politička kultura, Zagreb, str 138.

Prema **administrativnim** izvorima nezaposlenom osobom se smatra osoba u dobi od 15 do 65 godina sposobna za rad koja je evidentirana u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje kao tražitelj posla te ispunjava sljedeće uvjete:

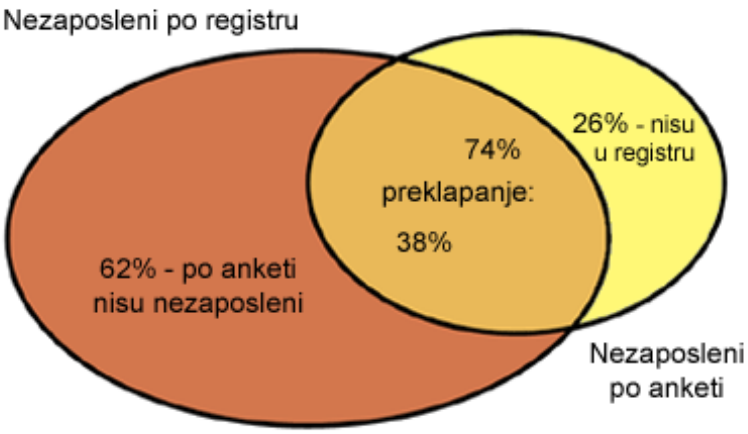
- redovito se prijavljuje
- nije u radnom odnosu
- nije vlasnik niti većinski suvlasnik više od 51% udjela u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi
- ne obavlja samostalno profesionalnu i gospodarsku djelatnost
- nije većinski vlasnik ili suvlasnik više od 51% udjela u poljoprivrednom gospodarstvu
- nije redoviti učenik, student ili umirovljenik[16].

Prema kriterijima **anketne** nezaposlenosti osoba je nezaposlena ako ispunjava sljedeće uvjete:

- u referentnom tjednu nije obavljala nikakav posao ili plaću u naturi
- u posljednja četiri tjedna je aktivno tražila posao
- u iduća dva tjedna bi mogla početi obavljati ponuđeni posao[17].

Podaci dobiveni anketom zadovoljavaju međunarodne standarde ali se još uvijek nedovoljno koriste, odnosno, mnogo češće se poseže za podacima iz administrativnih izvora. Problem je u učestalosti podataka. Naime, tržište rada zahtjeva kontinuirano praćenje, što objavljivanje rezultata ankete dva puta godišnje nikako ne omogućuje.

[16] Prema : Hrvatski zavod za zapošljavanje : http://www.hzz.hr/default.aspx?id=10023
[17] Čavrak, V. (2011): Gospodarstvo hrvatske, Politička kultura, Zagreb, str. 139.

Slika 3: Preklapanje statističkih koncepcija
Izvor: http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/1.2.html

Podaci o nezaposlenosti iz ova dva izvora zapravo predstavljaju dvije različite skupine podataka koje se djelomično preklapaju. Zbog obuhvata sive ekonomije broj zaposlenih je veći anketiranjem, a broj nezaposlenih manji nego iz administrativnih izvora.

Prezentirani načini mjerenja nezaposlenosti imaju svoje dobre i loše strane. Prednost mjerenja administrativnim izvorima je da se podaci prezentiraju mjesečno, relativno brzo se publiciraju i pokrivaju 100%-tnu definiranu populaciju. Prednost anketne radne snage jest da se iz istog izvora dobivaju sukladni podaci tj. istodobno se iz istog izvora dobivaju podaci o zaposlenosti, nezaposlenosti, te čitav niz ostalih demografskih podataka potrebnih za istraživanje tržišta rada. Anketa je jedini izvor podataka koji može pokriti gotovo čitavo stanovništvo neke zemlje, sve grane gospodarske aktivnosti, sve sektore gospodarstva i sve kategorije zaposlenih. Nadalje, podaci dobiveni anketom su međusobno usporedivi.

Nedostatak je administrativnih izvora što su podložni promjenama zakonodavstva, dok definicije i preporuke Međunarodne organizacije rada ne ovise o tome. Nadalje, podaci dobiveni na taj način nisu međusobno usporedivi. Nedostatak ankete o radnoj snazi je u tome što se ne provodi dovoljno često te obrada podataka traje duže dok su podaci za male geografske jedinice nepouzdani zbog premalog uzorka[18].

[18] Kerovec N. (1999.): Revija za socijanlu politiku, svezak 6, br.3

3.2.2 Osnovni oblici nezaposlenosti

Nezaposlenost se može razvrstati prema različitim gledištima. Tradicionalna podjela tipova nezaposlenosti prema njihovim uzrocima najčešće razlikuje:

- normalnu nezaposlenost
- strukturalnu nezaposlenost
- cikličku nezaposlenost[19].

Normalna nezaposlenost uključuje sezonsku i frikcijsku nezaposlenost.

Sezonska nezaposlenost je posljedica snažnih varijacija gospodarskog procesa u određenim djelatnostima uvjetovanih klimatskim, tradicionalnim ili institucionalnim uvjetima, ukoliko se razdoblja zatišja ne mogu premostiti proizvodnjom za zalihe ili preraspodjelom radnog vremena. Značajne promjene na strani ponude rada u određenim razdobljima tijekom godine, na primjer u vrijeme završetka školske godine, također mogu biti uzrok sezonskih promjena razine nezaposlenosti.

Frikcijska nezaposlenost javlja se zbog neprestanog kretanja ljudi između područja i zaposlenja ili kroz različite stadije životnog ciklusa, odnosno ukoliko prijelazi s jednog radnog mjesta na drugo zahtijevaju određeno vremensko razdoblje izvan rada (npr. vrijeme traženja) uzrokovano nesavršenošću obaviještenosti i mobilnosti. Obično se pretpostavlja da je takva nezaposlenost kratkotrajna budući da podrazumijeva istovremeno postojanje odgovarajućih radnih mjesta, a za usklađivanje ponude i potražnje, odnosno spajanje radnika i poslova, potrebno je jedino vrijeme. Čak i kad bi ekonomija imala punu zaposlenost, uvijek bi postojalo neko kolebanje dok diplomirani studenti traže posao ili dok se žene nakon poroda vraćaju u radnu snagu.

Strukturalna nezaposlenost

Označava nepodudarnost između ponude i potražnje za radnicima u pogledu zanimanja, kvalifikacija ili regionalnog rasporeda. Nepodudarnosti se mogu javiti zbog toga što potražnja za jednom vrstom rada raste dok se potražnja za drugom vrstom rada smanjuje u uvjetima u kojima se ponude rada ne mogu brzo prilagođivati.

[19] Prema: Čavrak, V. (2011): Gospodarstvo hrvatske, Politička kultura, Zagreb, str 137.

Ciklička nezaposlenost

Posljedica je općeg nedostatka potražnje na tržištu roba i implicitno na tržištu rada. Ona se javlja kad je sveukupna potražnja za radom niska. Kad se smanjuju potrošnja i proizvodnja, nezaposlenost se povećava. Međutim, sam pojam podrazumijeva da se radi o srednjoročnoj pojavi koja nestaje u uvjetima ponovne ekspanzije gospodarstva. Ukoliko se radi o dugoročnom niskom gospodarskom rastu, takav se tip nezaposlenosti uvjetovane nedostatkom potražnje naziva stagnacijska nezaposlenost.

Osim glavne podjele na sezonsku, frikcijsku, strukturalnu i cikličku nezaposenost, postoje i oblici nezaposlenosti koje ne možemo svrstati u ta četiri osnovna tipa.

"Nova" strukturalna nezaposlenost nastaje kada su kapitalni fondovi nekog gospodarstva nedovoljni da bi zaposlili svu raspoloživu radnu snagu. Takva strukturalna nezaposlenost tipična je za zemlje u razvoju, ali se privremeno može pojaviti i u razvijenim zemljama.

Tehnološka nezaposlenost može se promatrati kao dio strukturalne nezaposlenosti, s obrazloženjem da tehnološki razvoj predstavlja važan pokretač strukturalnih promjena. Različit razvoj produktivnosti ili različite promjene u potražnji koje su posljedica inovacije proizvoda izazivaju promjene u mogućnostima zapošljavanja u različitim sektorima i potrebu prilagodbe novim uvjetima. Ako prilagodbu nije moguće odmah i u potpunosti ostvariti, nastaje tehnološki uzrokovana strukturalna nezaposlenost.

Prikrivena nezaposlenost je pojava po kojoj postoje osobe koje se prema definiciji radne snage trenutno nalaze izvan tržišta rada, ali bi pri povoljnijoj konjukturnoj situaciji ili pri izmijenjenim strukturalnim uvjetima aktualizirale ponudu svog rada (tiha rezerva, obeshrabreni radnici).

Važno je razlikovati **dobrovoljnu i nedobrovoljnu nezaposlenosti**. Osobe koje su odbile ponuđeni posao možemo nazvati dobrovoljno nezaposlenima jer su odabrale daljnje traženje posla nadajući se boljim uvjetima, ali su mnoge od tih osoba neželjeno izgubile prethodni posao te su protiv svoje volje u situaciji da traže odgovarajući posao.

Također, osobe koje su dobrovoljno napustile prethodni posao možemo nazvati dobrovoljno nezaposlenima, no ako su ga napustile očekujući da će u kratkom roku pronaći drugi posao, a uvjeti tržišta rada onemogućuju pronalazak novog zaposlenja tijekom dužeg razdoblja, takva produljena nezaposlenost sigurno nije dobrovoljna. Iz navedenog je očito da se pojmovi dobrovoljnosti i nedobrovoljnosti ne mogu upotrijebiti u njihovom jednostavnom svakodnevnom značenju.[20]

3.2.3 Utjecaj nezaposlenosti

Nezaposlenost je središnji problem svakog suvremenog tržišnog gospodarstva. Ona utječe kako na običnog čovjeka tako i na cjelokupno ekonomsko funkcioniranje neke države. Prema tome se utjecaj nezaposlenosti može podijeliti na društveni i ekonomski utjecaj. Sve kreće od pojedinca i njegovog statusa na tržištu rada. Ako je pojedinac nezadovoljan i ne može naći posao, to će imati negativnog utjecaja na većinu polja u njegovom svakodnevnom životu:

- njegovo zdravlje (psihički problemi, nezadovoljstvo, nervoza, nesanica itd)
- obitelj
- položaj u društvu
- kupovnu moć (košaricu dobara)
- samopouzdanje
- znanje (radnik na poslu kontinuirano stječe nova znanja, ako osoba nije zaposlena tada njena znanja zastarijevaju) .

Nezaposlenost je fenomen koji ne pogađa samo pojedinca i njegovu obitelj, već širu društvenu zajednicu. Jedan od najtežih problema gospodarstva pogođenog nezaposlenošću je izostanak proizvodnje i prihoda. Na taj način nastaju visoki fiskalni troškovi što dalje vodi državu u sve veće probleme. Dolazi do razgradnje ljudskog kapitala gospodarstva te se povećava nejednakost i neravnopravnost u društvu. Opada bruto domaći proizvod po stanovniku, što ugrožava investicijski potencijal gospodarstva, a time i zaposlenost i ukupni razvitak.

[20] Psihološki aspekt nezaposlenosti: zbornik radova, Silba (2002.)http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/2.1.html

4. ANALIZA ZAPOSLENOSTI I NEZAPOSLENOSTI U RH

4.1 Analiza nezaposlenosti

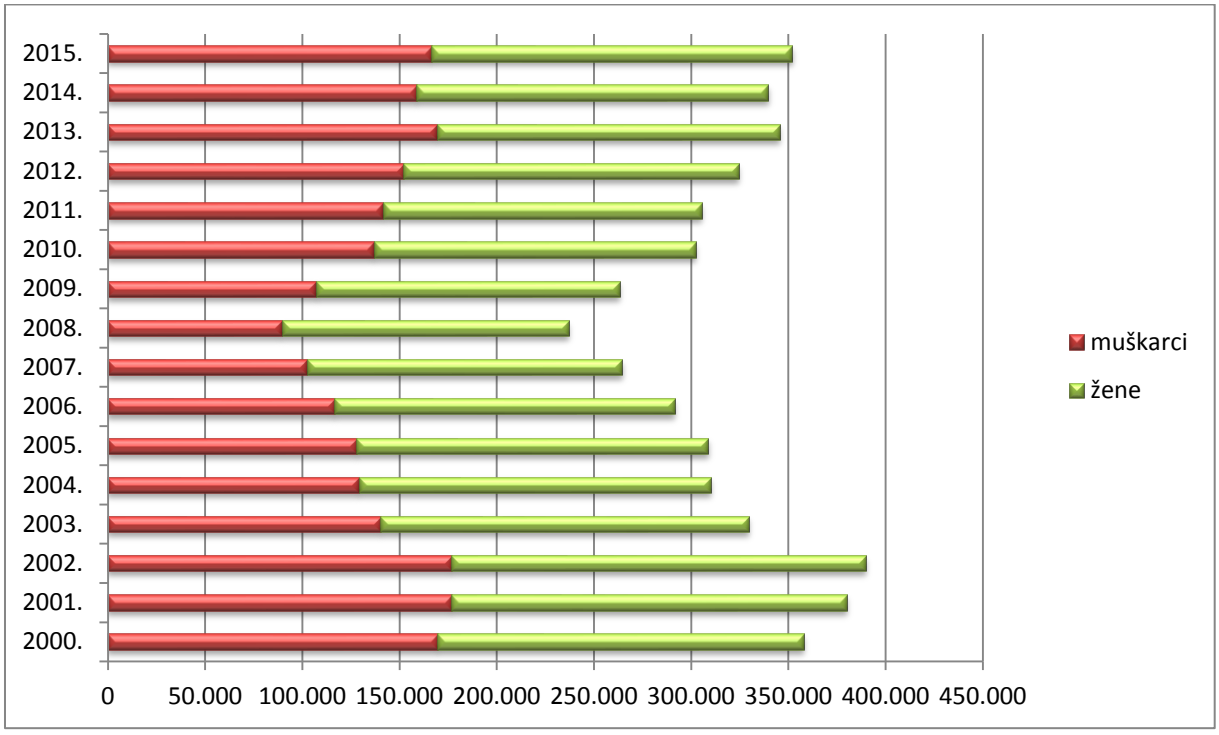
Tablica 1 : Nezaposlene osobe prema spolu od 2000. do 2015.

GODINA	PROSJEČAN BROJ				STANJE 31.12.			
	Ukupno	Muškarci	Žene	Verižni indeks	Ukupno	Muškarci	Žene	Verižni indeks
2000.	357872	169370	188502	111,2	378544	177892	200652	110,8
2001.	380195	176790	203405	106,2	395141	180425	214716	104,4
2002.	389741	176754	212987	102,5	366162	160057	206105	92,7
2003.	329799	140078	189721	84,6	318684	132403	186281	87,0
2004.	309875	129028	180847	94,0	317577	132504	185073	99,7
2005.	308738	127942	180796	99,6	307851	125430	182421	96,9
2006.	291616	116519	175097	94,5	293153	115504	177649	95,2
2007.	264448	102482	161966	90,7	254484	97776	156708	86,8
2008.	236741	89540	147201	89,5	240455	90469	149986	94,5
2009.	263174	107115	156059	111,2	291545	126307	165238	121,2
2010.	302425	136805	165620	114,9	319845	146905	172940	109,7
2011.	305333	141408	163925	101,0	315438	146462	168976	98,6
2012.	324324	152079	172245	106,2	358214	168358	189856	113,6
2013.	345404	169226	176178	106,5	370161	178436	191725	103,3
2014.	364039	158705	180864	98,7	389721	175361	198714	111,2
2015.	382675	166342	185551	94,3	409281	186088	205703	113,1

Izvor : Hrvatski zavod za zapošljavanje http://statistika.hzz.hr

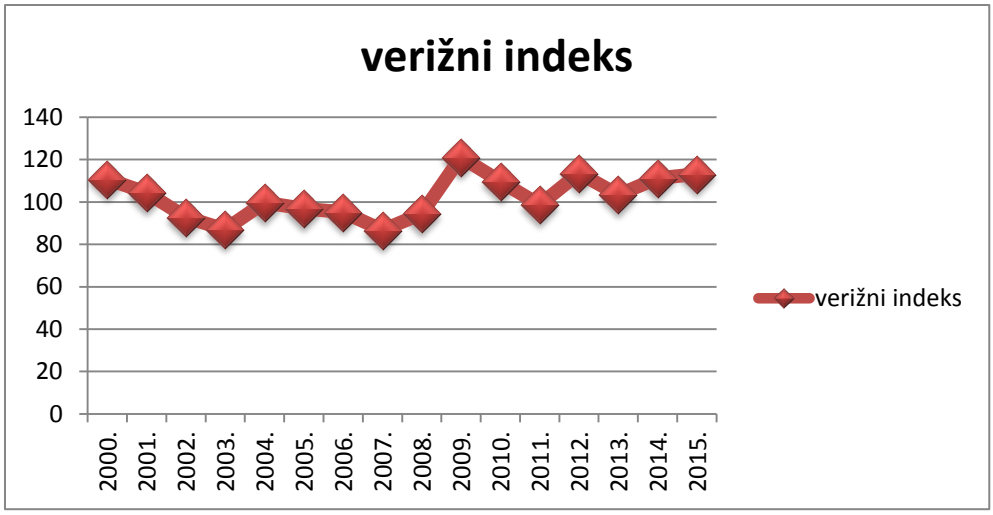
Tablica 1 je izrađena na temelju dostupnih podataka o kretanjima zaposlenosti i nezaposlenosti na hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Tablični prikaz kretanja nezaposlenosti je obuhvaćen od 2000.-2015. godine. Iz priloženih podataka može se zaključiti da je ukupno stanje broja zaposlenih bilo optimističnije 2000. godine u odnosu na 2015. godinu. 2000.-te godine ukupni broj nezaposlenih iznosi 357.872 od čega je veći broj nezaposlenih žena nego muškaraca i to za 19.132. Ukupni broj nezaposlenih raste do 2002. godine kada doseže i svoj vrhunac

(389.741) s tim da su žene i dalje u lošijem položaju. Nakon 2002. dolazi do laganog pada nezaposlenost, što znači da zaposlenost poprima konstantu rasta pa se taj rast zaposlenosti zadržava sve do 2009. godine. Od 2009. pa sve do 2015. nezaposlenost ima tendenciju rasta. U 2015.-toj godini ukupna nezaposlenost iznosi 382.675. Tijekom cijelog ispitivanog razdoblja (2000.-2015.) može se primijetiti da je muška populacija u boljem položaju naspram žena ali se razlika postepeno smanjuje.

Graf 1 : Prikaz nezaposlenih osoba prema spolu od 2000. do 2015. godine

Izvor Izračun autora na temelju tablice 1

Graf 2 : Verižni indeks nezaposlenih osoba prema spolu od 2000.-2015. (stanje 31.12)

Izvor: prikaz autora na temelju tablice 1

Verižni indeksi pokazuju relativne promjene pojave u tekućem razdoblju u odnosu na prethodno razdoblje. Nezaposlenost je bila veća za 11,2% u 2000. godini u odnosu na 1999. godinu. Nezaposlenost je manja za 5.7% u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu.

Tablica 2 : Registrirana nezaposlenost prema dobi od 2004. do 2015.

Dob / Godina	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 i više	UKUPNO
2004	17854	46175	39589	34096	35530	35031	39430	37346	19805	5019	309875
2005	17220	45140	39309	32988	33719	33983	38489	39997	22674	5223	308739
2006	16023	40558	36649	30297	29753	31457	35326	40937	24971	5644	291616
2007	13860	33998	32523	26856	26121	27874	31156	39823	25680	6555	264446
2008	11420	28416	28217	23966	22974	24465	26873	36955	26079	7376	236741
2009	13220	33644	33743	27690	25398	26841	28259	37863	28146	8371	263174
2010	15811	40007	41205	33675	29342	30259	31588	39466	31586	9486	302425
2011	15617	41078	41929	34308	29936	29624	31582	37430	33154	10675	305333
2012	17186	44875	45445	37031	32146	31009	33204	36553	35057	11816	324323
2013	18140	47619	47441	39361	35013	32949	35584	37653	37708	13644	345112
2014	16683	42593	43207	36513	33440	31106	33900	36380	39303	15061	328187
2015	14814	34910	35001	30615	28940	27409	29664	32541	36334	15678	285906

Izvor : Hrvatski zavod za zapošljavanje http://statistika.hzz.hr

Iz tablice 2 je vidljiva registrirana nezaposlenost prema dobi stanovništva od 2004.-2015. godine.

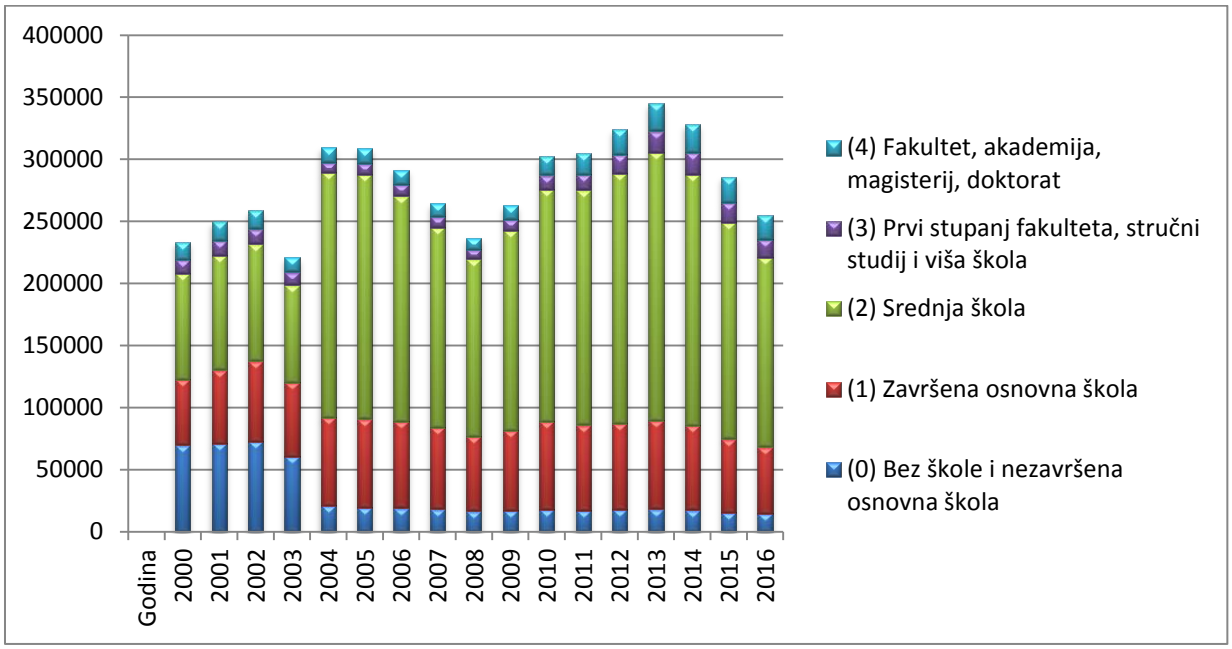
U 2004. godini najviše nezaposlenih je zabilježeno između 20 i 24 godine. Takva situacija se nastavlja i u 2005. godini dok u 2006. dolazi do preokreta (najviše nezaposlenih se nalazi između 50 i 54 godine). Stanovništvo koje se nalazi pred mirovinom ostaje bez posla te se vodi kao nezaposleno. Dob od 50-54 godine nastavlja bilježiti najveću nezaposlenost sve do kraja 2009. godine. U 2010. godini najveća nezaposlenost pogađa stanovništvo između 25 i 29 godina. Radi se o populaciji koja je većinom izgradila svoje zvanje i osposobila se za određeno područje rada a ne može naći posao, pa se evidentiraju kao nezaposleni. U tu skupinu spadaju i mladi koji su se fakultetski obrazovali te nakon fakulteta otišli na burzu rada te strpljivo čekaju svoju priliku. Tek u 2013. godini se događa mali pomak pa stanovništvo između 20 i 24 godine opet bilježi najveću nezaposlenost. U 2015. godini nezaposlenošću je najviše pogođena populacija od 55-59 godina. Takva situacija se događa jer mnogi poslodavci otpuštaju radnike koji su pred mirovinom. Jedan od razloga je taj što se svijet oko nas brzo modernizirao pa se samim time i uvode nove tehnologije na radna mjesta. Mlađi radnici se bolje snalaze sa novim načinima rada i na taj način pospješuju rad firme. Iz tog razloga se stariji radnici često zamjenjuju mlađima i spretnijima.

Ukupno najveći broj nezaposlenih je registriran 2004. godine.

Tablica 3 : Prosječan broj nezaposlenih prema razini obrazovanja od 2000.-2015.

Razina / Godina	(0) Bez škole i nezavršena osnovna škola	(1) Završena osnovna škola	(2) Srednja škola	(3) Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	(4) Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	UKUPNO
2000	70074	52436	85517	11238	14221	357872
2001	71120	59310	92211	12063	15007	380195
2002	72598	64977	94052	12333	14840	389741
2003	60707	59551	78683	10315	11808	329799
2004	20989	71001	197385	8481	12019	309875
2005	19679	71240	196797	9065	11957	308739
2006	19311	69775	181527	9259	11744	291616
2007	18550	65641	161102	8519	10634	264446
2008	17011	59909	142827	7641	9353	236741
2009	17476	64246	160751	9296	11404	263174
2010	18068	70852	186875	11593	15037	302425
2011	17443	68575	189318	12664	17333	305333
2012	18136	68829	201632	15271	20456	324323
2013	18357	71326	215766	17549	22114	345112
2014	17688	67740	202266	17695	22797	328187
2015	15664	59222	174449	15930	20641	285906

Izvor : Hrvatski zavod za zapošljavanje http://statistika.hzz.hr

Graf 3 : Prikaz nezaposlenih prema razini obrazovanja od 2000.-2015.

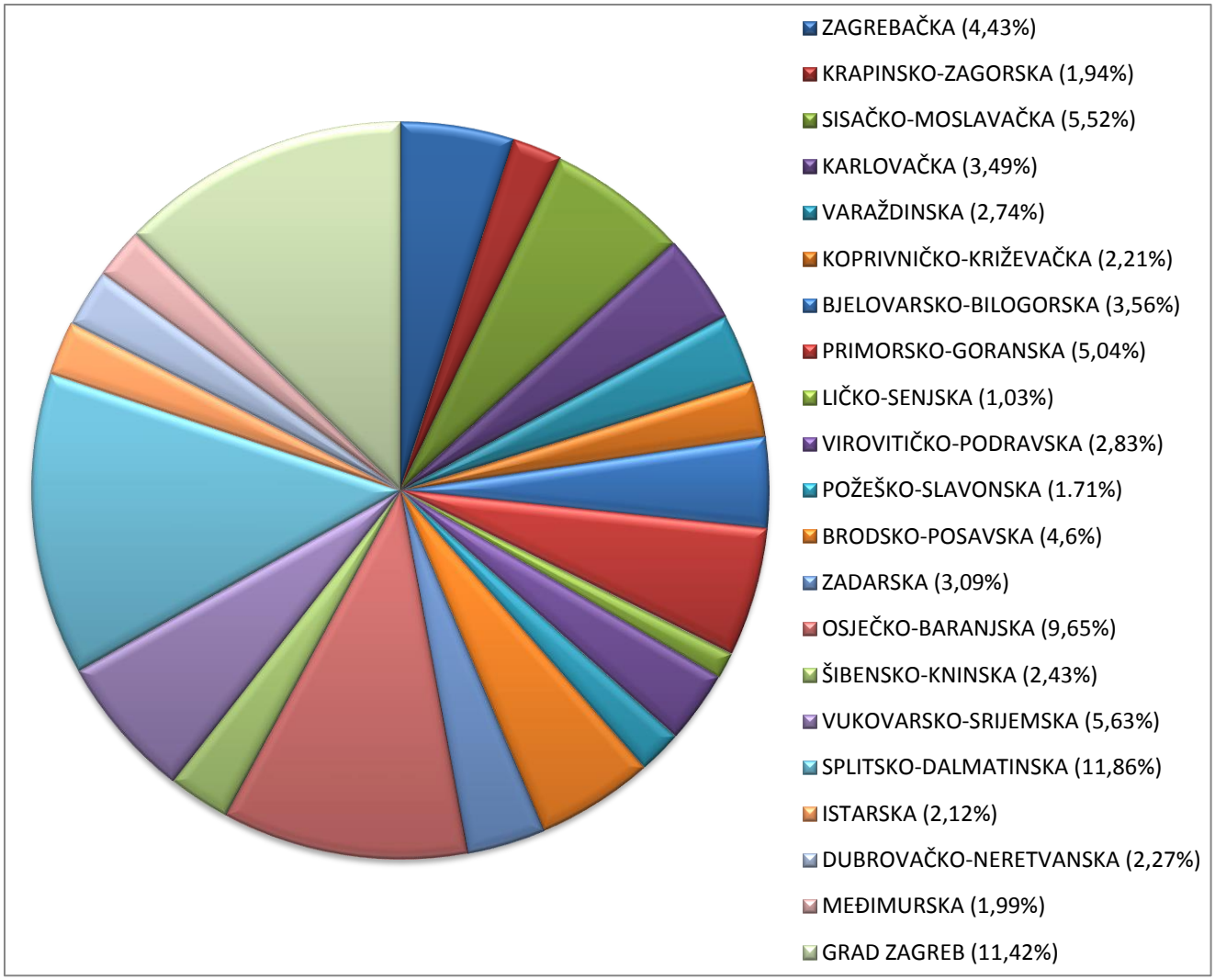
Izvor : Izračun autora na temelju tablice 3

Iz tablice i izrađenog grafikona jasno je vidljiva usporedba nezaposlenosti prema razini obrazovanja kroz godine. Zelena boja na grafikonu označava osobe sa završenom srednjom školom što nam pokazuje kako su upravo te osobe najzastupljenije u priloženom prikazu nezaposlenosti. Tijekom godina situacija se mijenjala te 2004. dolazi do naglog skoka nezaposlenih u SSS nakon čega se pojavljuje konstantni pad sve do 2008. U 2013. godini zastupljenost nezaposlenih osoba sa SSS doseže svoj vrhunac. Relativno mali udio nezaposlenosti kroz godine bilježe visoko obrazovane osobe te neobrazovane osobe. Statistika pokazuje takve rezultate upravo zato jer je takvih osoba i najmanje na cjelokupnom tržištu rada.

Tablica 4 : Prosječan broj nezaposlenih prema županijama od 2004.-2015.

Godina / Prostorna jedinica - županija	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ZAGREBAČKA	13453	13662	13045	11370	9814	11895	15256	15947	17403	19583	18469	15803
KRAPINSKO-ZAGORSKA	5849	6155	5692	4797	4053	5249	6835	7380	8214	8548	7893	6648
SISAČKO-MOSLAVAČKA	18794	18644	17718	16128	15392	16863	18454	18031	19739	20444	20248	18261
KARLOVAČKA	13100	13600	12968	12029	10815	11462	11894	11280	11331	11478	10781	9592
VARAŽDINSKA	10412	10271	9218	7927	6822	8137	9716	9863	10447	11035	9554	7441
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	7891	8069	7534	6780	5799	6243	7375	7240	8156	9083	8155	6463
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	11384	11922	11834	11172	10316	11436	12415	11824	12027	12698	12782	11559
PRIMORSKO-GORANSKA	17702	17576	16220	14461	12911	14910	17878	17780	18453	19321	18469	15518
LIČKO-SENJSKA	3454	3650	3637	3400	2998	3088	3305	3210	3200	3439	3661	3461
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	9716	9822	9484	8600	7729	8343	9242	9395	10180	10470	10216	9179
POŽEŠKO-SLAVONSKA	5446	5458	5332	5097	4669	5310	5795	5996	6435	6953	6375	5287
BRODSKO-POSAVSKA	15876	15911	15339	14218	12797	14130	16297	16906	17197	17912	15937	12700
ZADARSKA	11954	11288	10716	10375	9410	10037	10672	10310	10700	11161	9729	8107
OSJEČKO-BARANJSKA	32482	32120	30176	27806	25633	28561	32723	32663	34438	36627	36632	32467
ŠIBENSKO-KNINSKA	10820	9936	8806	7630	6570	7132	7742	7525	7827	8129	7725	7122
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	20183	19611	18477	17590	16380	17269	18748	18377	19768	21404	20189	17047
SPLITSKO-DALMATINSKA	40811	39317	37474	34993	31562	33602	37871	39865	43523	45893	44220	40044
ISTARSKA	6182	6374	6317	5819	5325	6740	7949	7914	8185	9071	7953	6665
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	8171	7855	7473	7030	6112	6686	7459	7341	7579	8025	8150	7763
MEĐIMURSKA	7347	7221	6786	5862	5051	5892	7088	6830	7528	7923	7095	5576

Izvor:http://statistika.hzz.hr

Graf 4 : Prikaz nezaposlenosti prema županijama

Izvor : Izračun autora na temelju tablice 4

Grafikon je napravljen na temelju ukupnog prosječnog zbroja nezaposlenih na području pojedine županije u razdoblju od 2004.-2015. godine. Ukupni prosjek zbroja nezaposlenih na području jedne županije je stavljen u omjer sa ukupnim brojem nezaposlenih u svim županijama zajedno i na taj način su dobiveni konačni rezultati iskazani u (%). U različitim dijelovima hrvatske stanovništvo se bavi različitim djelatnostima, što dodatno utječe na njihovo zaposlenje. Prema izračunatim podacima vidljivo je da se najveća nezaposlenost tijekom istraživanja bilježila upravo u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Iza Splitsko-dalmatinske županije slijedi Grad Zagreb po broju nezaposlenih tijekom godina. U Splitsko-dalmatinskoj županiji zabilježen je porast broja zaposlenih tijekom sezone. Velik broj stanovništva se bavi sezonskim poslovima, a neki zarade dovoljno i za cijelu godinu.

Najmanju nezaposlenost bilježi Ličko-senjska županija (1,03%). Ostale županije s niskom nezaposlenošću tokom promatranog razdoblja su : Požeško-slavonska (1,71%), Krapinsko-zagorska (1,94%), Istarska (2,12%), Međimurska (1,99%), Dubrovačko-neretvanska (2,27%) , Koprivničko-križevačka (2,21%).

Tablica 5 : Trajanje nezaposlenosti prema vrsti zanimanja u RH (2015.)

Trajanje nezaposlenosti / Zanimanje - rod	0 - 3 mj.	3 - 6 mj.	6 - 9 mj.	9 - 12 mj.	1 - 2 g.	2 - 3 g.	3 - 5 g.	5 - 8 g.	8 g. i više	Ukupno	Ukupno (%)
(0) Vojna zanimanja	4	0	3	1	1	0	1	0	0	10	0,0046
(1) Zakonodavci/zakonodavke, dužnosnici/dužnosnice i direktori/direktorice	6	4	3	3	5	1	0	1	0	23	0,0106
(2) Znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje	10442	3505	2411	2041	2723	1370	1343	842	445	25122	11,57
(3) Tehničari/tehničarke i stručni suradnici/stručne suradnice	7444	3645	2986	2946	4406	2389	2799	1677	1033	29325	13,5083
(4) Administrativni službenici/administrativne službenice	4997	2534	2274	2436	3992	2624	3142	1989	2049	26037	11,9937
(5) Uslužna i trgovačka zanimanja	7360	3689	3134	2986	5316	3602	4617	2616	2517	35837	16,5079
(6) Poljoprivrednici/poljoprivrednice, šumari/šumarke, ribari/ribarke, lovci/lovkinje	236	118	144	109	257	203	290	178	140	1675	0,7716
(7) Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	6444	2629	2419	1978	4111	2878	3833	2755	2189	29236	13,4673
(8) Rukovatelji/rukovateljice postrojenjima i strojevima, industrijski proizvođači/industrijske proizvođačice i sastavljači/sastavljačice proizvoda	1648	861	884	642	1496	1040	1343	920	896	9730	4,4820
(9) Jednostavna zanimanja	5523	3971	4701	3770	8368	7263	10745	7417	8336	60094	27,6817
Ukupno	44104	20956	18959	16912	30675	21370	28113	18395	17605	217089	100

Izvor : Hrvatski zavod za zapošljavanje http://statistika.hzz.hr

Iz tablice 5 je vidljivo trajanje nezaposlenosti prema vrsti zanimanja. S obzirom na statistiku nezaposlenost će najmanje trajati ako pripadamo skupini ljudi koji su se opredijelili za vojna zanimanja. Također, statistika ide u prilog i zakonodavcima/zakonodavkama, dužnosnicima/dužnosnicama te direktorima/direktoricama. Nezaposlenost, pak, najduže traje kod jednostavnih zanimanja i to najčešće 3-5 godina. Uslužna i trgovačka zanimanja su

također popraćena velikom nezaposlenošću kao i zanimanja u obrtu te tehničari i stručni suradnici.

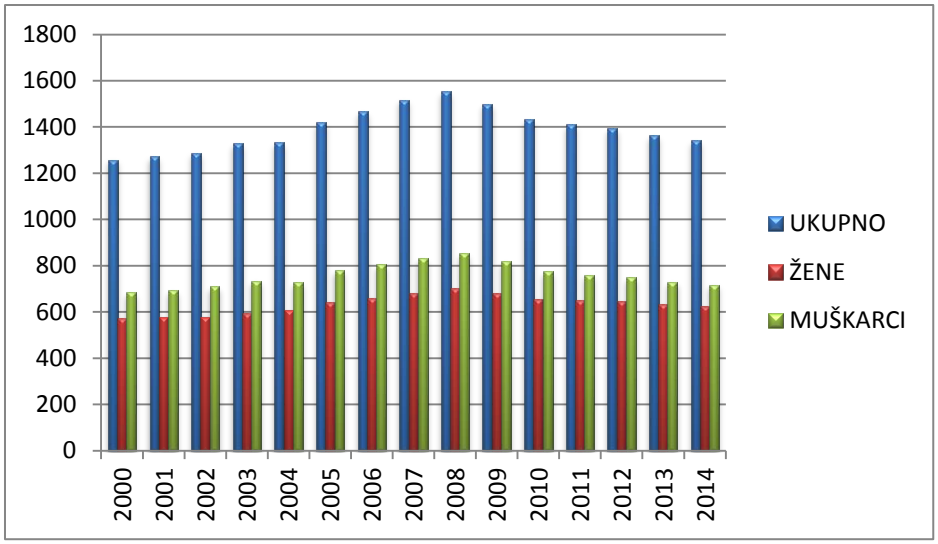
Iz prikazane tablice valja zaključiti kako je izbor zanimanja jako važan, upravo iz razloga jer možemo ostati nezaposleni na duže vrijeme ako izaberemo pogrešno.

4.2 Analiza zaposlenosti

Tablica 6 : Godišnji prosjek ukupnog broja zaposlenih (000) od 2000.-2014.

GODINA	UKUPNO	ŽENE	MUŠKARCI
2000	1258	573	685
2001	1272	578	694
2002	1289	580	709
2003	1330	595	735
2004	1335	606	729
2005	1420	641	779
2006	1468	661	807
2007	1517	684	833
2008	1555	701	854
2009	1499	679	820
2010	1432	657	775
2011	1411	651	760
2012	1395	646	749
2013	1364	634	730
2014	1342	624	718

Izvor : Izračun autora na temelju podataka Statističkog ljetopisa 2006. i Statističkog ljetopisa 2015.

Graf 5: Godišnji prosjek ukupnog broja zaposlenih (000) od 2000.-2014.

Izvor : Prikaz autora na temelju tablice 6

Tablica prikazuje prosjek ukupnog broja zaposlenih osoba na godišnjoj razini od 2000.-2014. godine. Grafikon vizualizira podatke iz tablice i oni se na taj način lakše iščitavaju. Na temelju izračunatih podataka možemo zaključiti da je zaposlenost bila najviša 2008. godine (1,555,000). Naime, 2000. godine graf kreće od svoje najniže točke a to je zaposlenost pri 1,258,000 stanovnika. Nakon toga on postepeno raste sve do 2008. godine gdje graf doseže i najvišu točku. Od 2008. pa sve do 2014. graf poprima putanju pada, što u konačnici znači da se zaposlenost smanjuje. U 2014. ona je na razini od 1,342,000 zaposlenih.

Osim prikaza ukupne zaposlenosti, grafikon se bazira i na prikazu zaposlenosti prema spolu. Tijekom cijelog promatranog razdoblja muškarci su na većoj razini zaposlenosti nego žene. Ta razlika se sve više i više smanjuje te u 2014. godini se nalazi na najnižoj razini. U 2008. godini, kada je i sveukupna zaposlenost najviša, razlika između zaposlenih muškaraca i zaposlenih žena je također na najvišoj razini.

Tablica 7 : Verižni indeksi i stope promjene ukupnog broja zaposlenih od 2000.-2014.

GODINA	UKUPNO	ŽENE	MUŠKARCI	Vt UKUPNO	Vt ŽENE	Vt MUŠKARCI	St UKUPNO
2000	1258	573	685	***	***	***	***
2001	1272	578	694	101,11288	100,8726	101,3138686	1,112878
2002	1289	580	709	101,33648	100,346	102,1613833	1,336478
2003	1330	595	735	103,18076	102,5862	103,6671368	3,18076

2004	1335	606	729	100,37594	101,8487	99,18367347	0,37594
2005	1420	641	779	106,36704	105,7756	106,8587106	6,367041
2006	1468	661	807	103,38028	103,1201	103,5943517	3,380282
2007	1517	684	833	103,33787	103,4796	103,2218092	3,337875
2008	1555	701	854	102,50494	102,4854	102,5210084	2,504944
2009	1499	679	820	96,398714	96,86163	96,01873536	-3,60129
2010	1432	657	775	95,530354	96,75994	94,51219512	-4,46965
2011	1411	651	760	98,53352	99,08676	98,06451613	-1,46648
2012	1395	646	749	98,866052	99,23195	98,55263158	-1,13395
2013	1364	634	730	97,777778	98,14241	97,46328438	-2,22222
2014	1342	624	718	98,387097	98,42271	98,35616438	-1,6129

Izvor : izračun autora na temelju tablice 6

Ako verižne indekse promatramo kroz stope promjene, može se uočiti da su stope promjene pozitivne sve do 2009. godine. U 2009. godini stopa promjene poprima negativni oblik, što znači da se zaposlenost u promatranoj godini smanjila u odnosu na tekuću godinu Najveću stopu promjene bilježi 2005. godina (6,367%). To znači da je zaposlenost bila veća za 6,367% u 2005. godini u odnosu na 2004. Najmanja stopa promjene se dogodila u 2004. godini. Zaposlenost je bila veća u 2004. godini za 0,375% u odnosu na 2003. godinu.

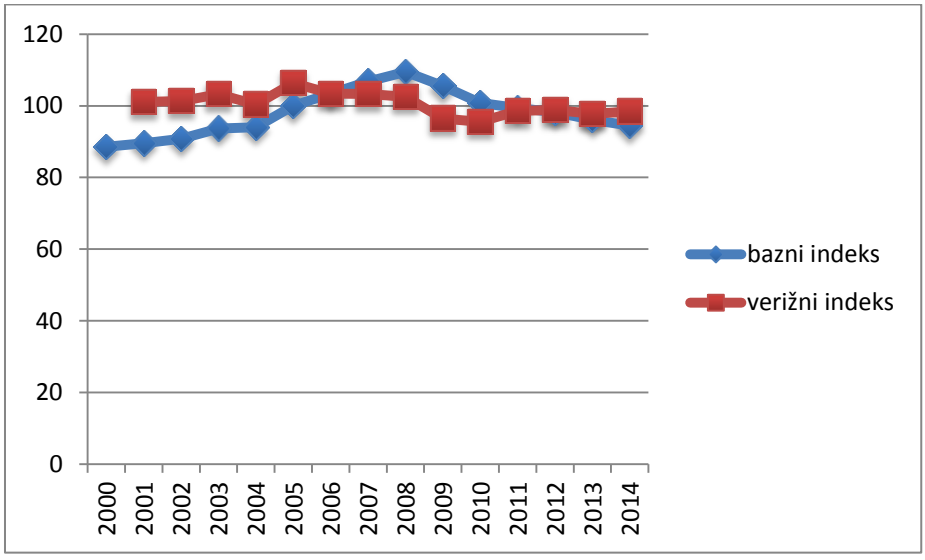
Tablica 8 : Bazni indeksi i stope promjene ukupnog broja zaposlenih od 2000.-2014. (2005=100)

GODINA	UKUPNO	ŽENE	MUŠKARCI	It UKUPNO	It ŽENE	It MUŠKARCI	St* UKUPNO
2000	1258	573	685	88,59155	89,39158	87,93325	-11,4085
2001	1272	578	694	89,57746	90,17161	89,08858	-10,4225
2002	1289	580	709	90,77465	90,48362	91,01412	-9,22535
2003	1330	595	735	93,66197	92,82371	94,35173	-6,33803
2004	1335	606	729	94,01408	94,53978	93,58151	-5,98592
2005	1420	641	779	100	100	100	***
2006	1468	661	807	103,3803	103,1201	103,5944	3,380282
2007	1517	684	833	106,831	106,7083	106,932	6,830986
2008	1555	701	854	109,507	109,3604	109,6277	9,507042

2009	1499	679	820	105,5634	105,9282	105,2632	5,56338
2010	1432	657	775	100,8451	102,4961	99,48652	0,84507
2011	1411	651	760	99,3662	101,5601	97,56098	-0,6338
2012	1395	646	749	98,23944	100,78	96,14891	-1,76056
2013	1364	634	730	96,05634	98,90796	93,70988	-3,94366
2014	1342	624	718	94,50704	97,34789	92,16945	-5,49296

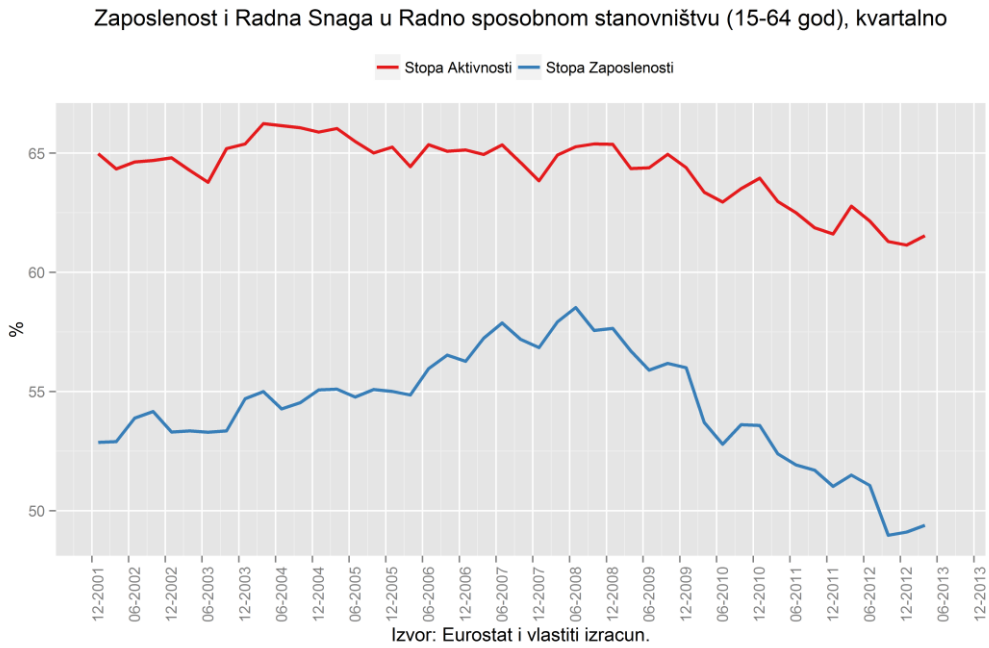
Izvor : izračun autora na temelju tablice 6

Bazni indeksi su izračunati na temelju prethodno izračunatih verižnih indeksa u tablici 7. Ako bazne indekse promatramo kroz stope promjene, može se zaključiti da su stope promjene bile negativne sve do 2006. godine. U 2006. godini stopa promjene poprima pozitivan oblik, što znači da je zaposlenost bila veća u promatranoj godini u odnosu na baznu 2005. godinu. Najveću stopu promjene bilježimo u 2000. godini (-11,4085%) . Što znači da je zaposlenost bila manja za 11,4085% u 2000. godini u odnosu na baznu 2005. Prema baznim indeksima najmanju stopu promjene ima 2011. Godina (-0,6338%). Zaposlenost je bila manja za 0,6338% u 2011. godini u odnosu na baznu 2005.

Graf 6 : Bazni i verižni indeksi ukupnog broja zaposlenih od 2000.-2014. (2005=100)

Izvor : Prikaz autora na temelju tablice 7 i 8

Graf 7 : Zaposlenost i radna snaga u radno sposobnom stanovništvu (15-64god) od 2001. do 2013. godine

Izvor: Cronomy.org (2013) Zapošljavanje i premija zapošljenja u javnom sektoru https://cronomy.org/tag/zaposlenost/

Stopa zaposlenosti- odnos broja zaposlenih i broja stanovnika između 15-64 godine
Stopa aktivnosti- udio radne snage u radno sposobnom stanovništvu

Kako je i prikazano na grafikonu 7 stopa aktivnosti ostvaruje veću vrijedost od stope zaposlenosti stanovništva. Stopa aktivnosti svoju najveću vrijednost bilježi početkom 2004. godine (61%), dok stopa zaposlenosti svoju najveću vrijednost bilježi sredinom 2008. godine(53,5%). Svoju najnižu vrijednost obje promatrane stope bilježe 2012. godine. Stopa aktivnosti tada iznosi 61% , a stopa zaposlenosti 49%.

4.2.1 Usporedba zaposlenosti sa zemljama EU

Tablica 9 : Stopa zaposlenosti (15-64god) od 2004.-2014. godine

	Male, age group 15–64			Female, age group 15–64			Older workers (55–64 years)		
	2004	2009	2014	2004	2009	2014	2004	2009	2014
EU-28	70.3	70.6	70.1	55.5	58.3	59.6	40.6	45.9	51.8
Euro area (EA-19)	71.3	70.8	69.0	54.8	58.1	58.8	38.7	45.1	51.7
Belgium	67.9	67.2	65.8	52.6	56.0	57.9	30.0	35.3	42.7
Bulgaria (')	57.9	66.9	63.9	50.6	58.3	58.2	32.5	46.1	50.0
Czech Republic (')	72.3	73.8	77.0	56.0	56.7	60.7	42.7	46.8	54.0
Denmark	79.7	78.0	75.8	71.6	72.7	69.8	60.3	58.2	63.2
Germany (')(²)	70.8	75.4	78.1	59.2	65.2	69.5	41.8	56.1	65.6
Estonia	65.7	64.3	73.0	60.7	63.2	66.3	53.0	60.3	64.0
Ireland (²)	75.9	66.5	66.9	56.5	57.4	56.7	49.5	51.3	53.0
Greece	73.0	73.0	58.0	45.2	48.9	41.1	39.9	42.4	34.0
Spain (²)	73.6	66.5	60.7	48.8	53.3	51.2	41.2	44.0	44.3
France (')	69.4	68.3	67.7	58.2	59.8	60.9	37.8	39.0	47.0
Croatia	61.8	65.2	59.1	47.8	53.7	50.0	30.1	39.4	36.2
Italy	70.2	68.5	64.7	45.5	46.4	46.8	30.5	35.6	46.2
Cyprus (²)	79.8	76.3	66.0	58.7	62.3	58.6	49.9	55.7	46.9
Latvia	65.3	60.3	68.4	57.2	60.4	64.3	46.6	52.5	56.4
Lithuania	65.2	59.3	66.5	58.3	60.4	64.9	47.3	51.2	56.2
Luxembourg (²)	72.8	73.2	72.6	51.9	57.0	60.5	30.4	38.2	42.5
Hungary	63.1	60.7	67.8	50.7	49.6	55.9	31.1	31.9	41.7
Malta (²)	75.1	71.9	74.9	32.7	38.0	49.3	31.5	29.1	37.7
Netherlands (')	80.2	82.4	78.1	65.8	71.5	68.1	45.2	55.1	59.9
Austria	73.3	75.5	75.2	59.7	65.2	66.9	27.1	39.4	45.1
Poland (')	57.2	66.1	68.2	46.2	52.8	55.2	26.2	32.3	42.5
Portugal (')	74.0	70.8	65.8	61.5	61.5	59.6	50.2	49.7	47.8
Romania (')	63.4	65.2	68.7	52.1	52.0	53.3	36.9	42.6	43.1
Slovenia	70.0	71.0	67.5	60.5	63.8	60.0	29.0	35.6	35.4
Slovakia (')	63.2	67.6	67.6	50.9	52.8	54.3	26.8	39.5	44.8
Finland	69.7	69.5	69.5	65.6	67.9	68.0	50.9	55.5	59.1
Sweden (²)	73.6	74.2	76.5	70.5	70.2	73.1	69.1	70.0	74.0
United Kingdom	77.9	74.9	76.8	65.6	64.9	67.1	56.2	57.5	61.0
Iceland	85.8	80.0	84.0	78.8	76.5	79.3	81.8	80.2	83.6
Norway	77.9	78.3	77.0	72.2	74.4	73.4	65.8	68.7	72.2
Switzerland (')	84.4	84.4	84.4	70.3	73.6	75.1	65.2	68.3	71.6
FYR of Macedonia	:	52.8	56.1	:	33.5	37.4	:	34.6	38.6
Turkey	:	64.5	69.5	:	24.2	29.5	:	28.2	31.4
Japan	80.0	80.2	81.5	57.4	59.8	63.6	63.0	65.5	68.7
United States	77.2	72.0	73.5	65.4	63.4	63.0	59.9	60.6	61.3

(') 2009–14: break in series.
(²) 2004–09: break in series.
Source: Eurostat (online data code: lfsi_emp_a)

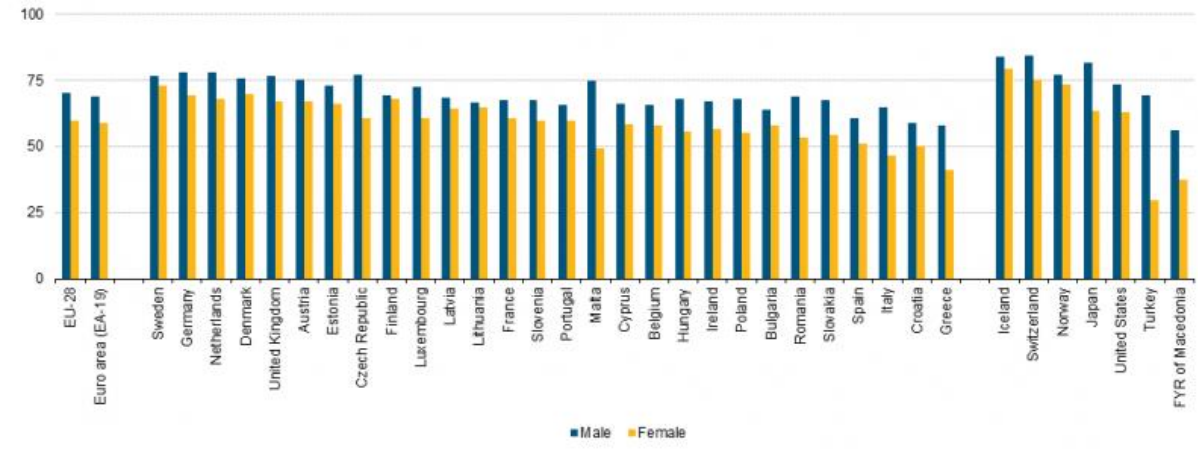
Izvor : Eurostat http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Employment_statistics/hr

Stopa zaposlenosti osoba u dobnoj skupini od 15 do 64 godine u EU-28 iznosila je 2014. ukupno 64,9 %. Stopa zaposlenosti u EU-28 bila je najviša 2008. kada je iznosila 65,7 %, a sljedećih se godina smanjivala te je 2010. iznosila 64,1 %. Nakon tog smanjenja tijekom svjetske financijske i gospodarske krize (ukupni pad od 1,6 postotnih poena) slijedilo je razdoblje stabilnosti između 2010. i 2013., kada je stopa zaposlenosti u EU-28 iznosila 64,1 % ili 64,2 %. Tijekom 2014. stopa zaposlenosti ponovno je počela rasti kao u razdoblju prije krize te se u odnosu na 2013. povećala za 0,8 postotnih bodova, na 64,9 %.

Stope zaposlenosti općenito su niže među ženama i starijim radnicima. Stopa zaposlenosti muškaraca u EU-28 iznosila je 2014. ukupno 70,1 %, dok je stopa zaposlenosti žena iznosila 59,6 %. Stope zaposlenosti muškaraca bile su 2014. dosljedno veće od stopa zaposlenosti žena u svim državama članicama EU-a, iako su postojale znatne razlike. Razlika među

stopama zaposlenosti prema spolu bila je najveća u Malti gdje je iznosila 25,6 postotnih bodova i gdje je zabilježena treća najniža stopa zaposlenosti žena (49,3 %).

Kao i u ostalim zemljama EU, stopa zaposlenosti u RH je niža među ženama i starijim stanovništvom. U 2004. godini u RH stopa zaposlenosti žena iznosi 47,8%. Do 2009. godine stopa zaposlenosti žena raste na 53,7%, a kasnije opet pada sve do 50,0% (2014.). Stopa zaposlenosti žena u RH je približna kao i prosjek EU-28. Što se tiče stope zaposlenosti među starijim stanovništvom, Hrvatska se nalazi na nižoj razini od prosjeka EU-28. Najveća stopa zaposlenosti starijeg stanovništva je bila u 2009. godini (39,4%), već u 2014. ona pada na 36,2%. Stopa zaposlenosti muške populacije je na višoj razini nego stopa zaposlenosti ženske populacije i starijeg stanovništva, no znatno je niža nego prosjek EU-28. Radi usporedbe, stopa zaposlenosti muškog stanovništva u RH u 2014. godini iznosi 59,1% a stopa zaposlenosti EU-28 iznosi 70,1%.

(') The figure is ranked on the overall employment rate.
Source: Eurostat (online data code: lfsi_emp_a)

Graf 8 : Stopa zaposlenosti prema spolu, dobnoj skupini 15-64god. (2014.)

Izvor : Eurostat http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Employment_statistics/hr

Prema grafikonu 8 Hrvatska se nalazi među zemljama s najnižom stopi zaposlenosti. Među državama članicama EU-a stope zaposlenosti dosegle su 2014. rekordne vrijednosti u rasponu od 71 % do 74 % u Austriji, Ujedinjenoj Kraljevini, Danskoj, Nizozemskoj i Njemačkoj, a najviša stopa od 74,9 % zabilježena je u Švedskoj. Na suprotnom kraju ljestvice stope zaposlenosti bile su niže od 60 % u četiri države članice EU-28, pri čemu je najniža stopa zabilježena u Grčkoj (49,4 %).

5. ZAKLJUČAK

Rad se u današnje vrijeme promatra kao najvažniji gospodarski resurs. Dugi niz godina se rad promatrao i kao jedini izvor vrijednosti. Razvojem društva znanja i gospodarskim razvojem čovječanstva, čovjekova uloga u procesu proizvodnje sve više raste. Radnik je taj koji poduzeću omogućuje njegov rast i razvoj, te stvaranje konkurentskih prednosti.

Nezaposlenost je jedna od najprisutnijih tema današnjice. Ako je osoba nezaposlena ostat će bez primanja a samim time i bez potrepština koje su joj potrebne za svakodnevni život. Stanovništvo teži ka "lagodnom življenju", a taj lagodni život će ostvariti ako imaju izvor sredstava s kojim će pokriti te svoje potrepštine. Drugim riječima, **ljudima treba posao**. Nezaposlenost direktno utječe i na zdravlje pojedinca. Javlja se nezadovoljstvo popraćeno stresom i nervozom a takve osobe često i psihički obolijevaju. Zato je u našem narodu zaživjela dobro poznata izreka "u radu je spas".

U Hrvatskoj je stanje što se tiče zaposlenosti poprilično loše. Mladi završavaju fakultete i niz narednih godina provode na burzi rada. Da bi dobili posao trebaju imati iskustva a da bi dobili iskustvo treba ih netko najprije zaposliti. Ista priča se vrti u krug već godinama. Nezadovoljstvo raste i eruptira činom odlaska iz države. Gubimo radnu snagu, gubimo sposobne, marljive, kvalitetne ljude koji svoje sposobnosti pretakaju u napredak neke druge zemlje u koji su otišli trbuhom za kruhom. Konkretno, nezaposlenost je najveća među mladima (20-29godina).

Ako zaposlenost i nezaposlenost promatramo po spolu, može se primijetiti da su muškarci u znatno boljoj poziciji nego žene. Veća nezaposlenost pogađa ženski spol. Postoje mnoga objašnjenja za dobivene rezultate a neka od njih su ta što su žene deklarirane kao nježniji spol pa se automatski svi fizički i malo zahtjevniji poslovi prepuštaju muškarcima. Rijetko koja žena će se zaposliti kao električar, vozač, bauštelac itd. Još jedan od razloga je taj što mnoge žene provedu život brinući se za obitelj kao kućanice a izgradnju karijere i brigu o prihodima prepuštaju svojim muževima.

Izbor zanimanja znatno utječe na zaposlenost. Kao što je prikazao u tablici 5 postoje zanimanja s kojima se lako dolazi do zaposlenja (vojna zanimanja,zakonodavci, dužnosnici, direktori) ili pak ona zanimanja koja bilježe najveći postotak nezaposlenosti (jednostavna zanimanja).

Povećanje zaposlenosti je trenutno jedan od najvažnijih prioriteta Hrvatske. Država je zapala u dugotrajnu nezaposlenost i glavno pitanje je **kako prekinuti niz godina nezaposlenosti?** Iz podataka prikazanih u priloženihm tablicama i grafikonaima se može vidjeti da se povećana nezaposlenost s godinama blago mijenja ali nikako da nestane. Zabilježene su godine pada i godine rasta nezaposlenosti ali u konačnici rezultati pokazuju da se nalazimo među zemljama s najvećom stopom nezaposlenosti u EU.

LITERATURA :

Knjige/časopisi :

1. Čavrak, V. (2011): Gospodarstvo hrvatske, Politička kultura, Zagreb
2. Kerovec N. (1999.): Revija za socijalnu politiku
3. Mrnjavac, Ž. (1996): Mjerenje nezaposlenosti, Ekonomski fakultet Split, Split
4. Rozga, A. (2009) : Statistika za ekonomiste, Ekonomski fakultet Split, Split
5. Rozga, A., Grčić, B.(2009): Poslovna statistika, Ekonomski fakultet Split, Split

Internet izvori :

1. Cronomy.org (2013) Zapošljavanje i premija zapošljenja u javnom sektoru https://cronomy.org/tag/zaposlenost/ (02.08.2016.)
2. Definicija statistike EFZG http://web.efzg.hr/dok/sta/vbahovec/statistika%20za%20poduzetnike/1_PREDAVANJE.pdf (28.07.2016.)
3. Državni zavod za statistiku http://www.dzs.hr/ (19.08.2016.)
4. Eurostat http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Employment_statistics/hr (20.08.2016.)
5. Hrvatski zavod za zapošljavanje http://www.hzz.hr/default.aspx?id=10023 (05.08.2016.)
6. Predrag, B : Zaposlenost i nezaposlenost http://www.ijf.hr/rosen/rosenic/zaposlenost.pdf (21.07.2016.)
7. Psihološki aspekt nezaposlenosti (2002) zbornik radova 7 ljetne psihologijske škole, Silba http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/index.html (26.07.2016.)

POPIS GRAFIKONA :

Graf 1 : Prikaz nezaposlenih osoba prema spolu od 2000. do 2015. godine 22

Graf 2 : Verižni indeks nezaposlenih osoba prema spolu od 2000.-2015. (stanje 31.12)..... 23

Graf 3 : Prikaz nezaposlenih prema razini obrazovanja od 2000.-2015. 25

Graf 4 : Prikaz nezaposlenosti prema županijama 27

Graf 5: Godišnji prosjek ukupnog broja zaposlenih (000) od 2000.-2014..... 30

Graf 6 : Bazni i verižni indeksi ukupnog broja zaposlenih od 2000.-2014. (2005=100)..... 32

Graf 7 : Zaposlenost i radna snaga u radno sposobnom stanovništvu (15-64god) 33

POPIS SLIKA :

Slika 1: Osnovna podjela stanovništva radne dobi prema kriterijima međunarodne definicije11

Slika 2: Podjela stanovništva prema mogućnosti uključivanja na tržište rada..... 12

Slika 3: Preklapanje statističkih koncepcija 17

POPIS TABLICA :

Tablica 1 : Nezaposlene osobe prema spolu od 2000. do 2015. 21

Tablica 2 : Registrirana nezaposlenost prema dobi od 2004. do 2015..... 23

Tablica 3 : Prosječan broj nezaposlenih prema razini obrazovanja od 2000.-2015..... 24

Tablica 4 : Prosječan broj nezaposlenih prema županijama od 2004.-2015. 26

Tablica 5 : trajanje nezaposlenosti prema vrsti zanimanja..... 28

Tablica 6 : Godišnji prosjek ukupnog broja zaposlenih (000) od 2000.-2014. 29

Tablica 7 : Verižni indeksi i stope promjene ukupnog broja zaposlenih od 2000.-2014. 30

Tablica 8 : Bazni indeksi i stope promjene ukupnog broja zaposlenih od 2000.-2014. (2005=100) 31

Tablica 9 : Stopa zaposlenosti (15-64god) od 2004.-2014. godine 34

SAŽETAK

Cilj istraživanja ovog završnog rada je prikazati kretanje zaposlenosti i nezaposlenosti stanovništva RH u periodu od 2000. do 2015. godine. Na temelju provedene statističke analize zaključuje se kako Hrvatska ima visoku stopu nezaposlenosti. Istraživanje je provedeno na temelju brojih varijabli koji utječu na zaposlenost i nezaposlenost te su na temelju svake stavke prikazani rezultati istraživanja i doneseni zaključci. Ako se nezaposlenost promatra prema spolu, zaključuje se da su muškarci u boljoj poziciji nego žene. Također postoji razlika u zaposlenosti prema dobi stanovništva. Veća nezaposlenost pogađa mlađe stanovnike i one koji se nalaze pred mirovinom. Odabir zanimanja znatno utječe na pronalazak zaposlenja, pa tako vojna zanimanja bilježe nisku stopu nezaposlenosti dok jednstavna zanimanja bilježe visoku stopu nezaposnosti. Nezaposlenost se može promatrati i s obzirom na područje na kojem stanovništvo obitava pa je tako u ovom radu analizirana nezaposlenost prema županijama. Najveću nezaposlenost bilježi Splitsko-dalmatinska županija.

Ključne riječi : statistička analiza, stanovništvo, visoka stopa nezaposlenosti.

SUMMARY

The main purpose of this Bachelor thesis is to demonstrate the motion of employment and unemployment within the population of Republic of Croatia in the period from 2000 to 2015. Based on the statistical analysis, it has been concluded that Croatia has a high rate of unemployment. The research has been conducted on the basis of numerous variables that have an impact on employment and unemployment. The research results have been presented and the conclusions have been drawn based on each item. If the unemployment is observed by the gender, it can be seen that the male population is in a better position and has an advantage point over the female population. Also, there is a difference in employment level based on the age of population. Higher unemployment rate is registered among the younger population and among those close to retirement. Career selection significantly affects job availability. For example, a military profession has a very low unemployment rate, while this rate is very high among some of the more frequent professions. Unemployment can also be observed based on the population residence, so this Bachelor thesis deals with the analysis of unemployment in

the counties of Croatia.The highest unemployment rate has been registered in Split-Dalmatia County.

Key words: statistical analysis, population, high unemployment rate.